

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

 /проф. Борис БУНЧУК/

“12” 20 24 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

КУЛЬТУРА НОВОГО ЧАСУ

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Культурологія»

Спеціальність 034 Культурологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Культура нового часу складена відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія», спеціальності 034 Культурологія, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «27» квітня 2022 р.).

Розробник: **Балух Василь Олексійович**, доктор історичних наук, професор кафедри філософії та культурології

Викладач: **Балух Василь Олексійович**, доктор історичних наук, професор кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології

(підпис)

Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

1. Мета навчальної дисципліни: полягає в ознайомленні студентів з специфікою та динамікою розвитку європейської культури у період Нового часу, який часто називають епохою «великого прориву», коли відбуваються суттєві зрушення у всіх сферах духовного життя європейців, а саме в розвитку свідомості, наукового природознавства, філософії, появи світського мистецтва, національних наукових центрів, нової системи університетської освіти. Європейська культура Нового часу стає багатонаціональною і багатомовною, з новими художніми напрямками, архітектурними школами тощо. Вона заклала міцний фундамент для подальшої еволюції і засвоєння її здобутків у новітній час. Саме вивченню цього феномену і присвячений даний курс.

2. Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Вивчення дисципліни базується на знаннях і вміннях студентів, здобутих при вивченні курсів «Первісна культура», «Культура Сходу», «Культура Античності» та «Середньовічна культура». Пріоритетним є завдання сформулювати знання, вміння і навички формування соціокультурного середовища новочасної епохи та специфіки культурного розвитку Європи XVI – XVIII ст.

Результати навчання:

Відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія» підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (галузь знань 03 Гуманітарні науки спеціальність 034 Культурологія вивчення дисципліни «Культура Нового часу» сприяє формуванню таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, технічні технології,

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Ці компетентності у таблиці мають бути тут, адже є ПОВТОРИ

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури в українському та міжнародному контекстах.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів.

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК 7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК 8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвілєві) щодо

об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.

ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК 11. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології.

ФК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН 2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН 3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПРН 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН 7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

РН9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.

РН19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

3. Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
	кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	150	30		15		105		іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
Модуль 1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основні тенденції розвитку європейської культури 16 – 17 ст.											
Тема 1. Особливості формування соціокультурного середовища новочасної епохи (Періодизація культурного поступу Європи в Новий час; соціально-політичні передумови та ідейно-реформаційні корені культурного прогресу).	18	3				15						
Тема 2. Освіта і наука європейського премодерну (Розвиток освіти в часи Реформації та Контрреформації; Основні досягнення природничих наук; Еволюція філософської думки: від схоластики до раціоналізму).	23	5	3			15						
Тема 3. Книгодрукування і розвиток літератури у Європі 16 – 17 ст. (Друкарство та бібліотечна справа; Публіцистика та історико-правничі твори; Розвиток поезії і прози в	22	4	3			15						

європейських країнах).												
Тема 4. Сценічне, образотворче і декоративно-прикладне мистецтво в європейських країнах (Драматургія і театр; Премодерна європейська музика; Особливості архітектурних стилів; Характерні ознаки скульптури 16-17 ст.; Олзвиток малярства і графіки).	22	4	3			15						
Разом за ЗМ1	85	16	9			60						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Наукові та культурно-мистецькі здобутки європейців у 18 ст.											
Тема 1. Освітні і філософсько-релігійні обрії періоду 18 ст. (Концепції емпіричного, метафізичного матеріалізму (Бекон, Гассенді, Локк); Роль наукових гуртків та наукового листування у розповсюдження нових знань у європейської культури Дві моделі організації наукового дослідження; Ідея зростання знань і освіти як головній рушій прогресу європейського суспільства 18 ст.)	22	5	2			15						

Тема 2. Всеволоддя науки в європейській культурі (Роль наукової революції у формуванні нової наукової картини світу; Нові форми знання і нова постать вченого; Ньютонівська картина світу як модель Всесвіту новоєвропейської науки; Механічний «андроїд» як втілення ідеалу людини Нового часу).	22	5	2			15						
Тема 3. Художня свідомість Нового часу (Початок формування загальної європейської культури; Розробка майстрами мистецтва проблем значення мистецтва, критеріїв художнього (М. Буало) еволюції художнього смаку, поява художньої критики (Д. Дідро), історії мистецтва (І. Вінкельман); Інтерес до осягнення внутрішнього світу людини; Музика і театр як найбільш розвиненні форми творчої діяльності 18 ст.; Просвітницькі ідеали і мистецтво).	21	4	2			15						
Разом за ЗМ 2	65	14	6			45						

Усього годин	150	30	15			105						
--------------	-----	----	----	--	--	-----	--	--	--	--	--	--

Тематика семінарських занять
Модуль 1.

№	Назва теми з основними питаннями - план	Кількість годин
1	Освіта і наука європейського премодерну (Вплив реформаційних і контрреформаційних ідей на освітній процес; Основні досягнення природничих наук; Теоретична самосвідомість новочасної людини; Від схоластики до раціоналізму	3
2	Третя комунікативна революція в Європі (Виникнення друкарства; Роль публіцистики в європейському соціумі; Значення історико-правничих творів в еволюції державного устрою європейських країн; Основні мотиви європейської поезії; Виникнення і розвиток національних літератур (основні представники та їхні прозаїчні твори).	3
3	Культурний феномен ранньомодерного європейського мистецтва (Розширення можливості індивідуального начала у художньої творчості; Бароко як стиль і світовідчуття. Порухення класичних форм, розширення уяви, можливості ігрового та жартівливого начала. Барокова ораторія як виразний показник стилю; Секуляризація музикальних жанрів та поява опери; Нові архітектурні стилі; Особливості художньої творчості).	3

Модуль 2.

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Освітні і філософсько-релігійні парадигми 18 ст. (Нові форми знання і нова постать вченого; Роль наукових гуртків та наукового листування у розповсюдженні нових знань; Напрями та форми модернізації релігійної свідомості в епоху Нового часу;)	2

2.	Формування нової наукової картини світу (Роль наукової революції у формуванні нової наукової картини світу; Математизація природи та перехід від ідеї замкнутого і кінцевого Космосу до ідеї безкінечної і відкритої Всесвіту; Ньютонівська картина світу як модель Всесвіту новоєвропейської науки; Відображення загальнокультурного прагнення до упорядкування оточуючого світу).	2
3.	Художні смаки епохи Просвітництва (Проблема теорії художнього стилю; Характеристика класицизму, його зв'язок з картезіанством; Музика і театр як найбільш розвинені форми творчої діяльності 18 ст.; Метафоризм і філософічність образності романтизму. Значення романтизму у перспективі розвитку європейської культури).	2

Самостійна робота студента

1.	«Філософське століття», культ розуму та просвітницький пафос майбутнього.	4
2.	Концепції трансформації культурних цінностей в епоху Нового часу	5
3.	Від премодерну до модерну: зміни у темпоральності та сприйнятті простору в Новий час.	5
4.	Повсякденна культура епохи Нового часу в Європі.	5
5.	Протестантська етика і дух капіталізму за М. Вебером.	5
6.	Релігійне та світське мислення в Європі Нового часу: боротьба та взаємодія.	5
7.	Порівняльна характеристика освітньої системи протестантів і єзуїтів у Новочасній Європі.	5
8.	Особливості та жанрова специфіка мистецтва католицьких і протестантських країн.	5

9.	Від премодерну до модерну: трансформація ціннісних орієнтирів суспільства Європи.	5
10.	Утопічна та соціальна думка Нового часу в Європі.	5
11.	Трактат Ж. О. Ламетрі «Людина-машина» та причини його заборони у Франції сер. XVIII ст.	4
12.	Творці наукової революції: М. Коперник, Д. Бруно, Й. Кеплер, Р. Декарт, І. Ньютон.	5
13.	Масові видовища доби Нового часу в Європі.	5
14.	Митець в умовах розвитку капіталістичних відносин.	5
15.	Трансформація художніх стилів у Новий час.	5
16.	Бароко та класицизм: паралельний розвиток стилів як відбиття двоїстого відчуття всесвіту.	5
17.	Народна культура епохи Нового часу в Європі.	5
18.	Прискорення зміни культурних стилів крізь призму моди Нового часу.	5
19.	Національне самоусвідомлення народів Європи в Новочасну добу.	5

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
1.	Порівняльна характеристика поглядів протестантських течій (лютеранство, кальвінізм, цвінгліанство).	5
2.	Емпіричний метод Френсіса Бекона та раціоналізм Рене Декарта	3
3.	Новий погляд на суспільство в епоху Просвітництва (Вольтер, Монтеск'є та ін.).	4

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання:

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).

МН2 – практичні методи (практичні роботи).

МН3 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо).

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.

МН6 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари і т.п.).

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення здобувачем мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожен тему (опитування, тестування, розв'язання поставлених проблем, виконання індивідуальних завдань), виконання завдань для самостійної роботи є різною (дивись таблицю та Moodle). Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни упродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає на поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю, здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до підсумкового контролю.

Критеріями оцінювання є:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу;
- використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;
- при виконанні письмових (презентацій) завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, прикладів та фактичного матеріалу тощо;

– цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання тем відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференціях тощо).

Політика академічна доброчесності.

Здобувачі вищої освіти самостійно виконують всі завдання, які передбачені. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

МО1 – контрольні роботи (тематичні).

МО2 – тестові завдання, опитування, індивідуальні завдання.

МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті.

МО5 – презентації результатів виконання завдань.

МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5. **Форми поточного та підсумкового контролю** **Розподіл балів, які отримують студенти**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
7	8	7	8	10	10	10		

При виставленні загальної оцінки враховуються такі критерії:

«А» ставиться у разі, якщо здобувач:	постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни; глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу; показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал; продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її; переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; - належним чином виконував завдання для самостійної роботи; - допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності;
---	---

	добре виконав завдання модульного контролю.
«В» ставиться у разі, якщо здобувач:	розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу; робив узагальнення та висновки з окремих питань; виконував завдання для самостійної роботи; при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; добре виконав завдання модульного контролю.
«С» ставиться у разі, якщо здобувач:	розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу; формулював висновки з окремих питань практичних занять; не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях; брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури; виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
«D» ставиться у разі, якщо здобувач:	відповідав на окремі питання, які обговорювалися; формулював висновки з окремих питань; при підготовці до практичних занять майже або й зовсім не використовував додаткову літературу; не проявляв активності на практичних заняттях; частково виконав завдання для самостійної роботи; не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; при виконанні завдань модульного контролю допустив багато неточностей або декілька грубих помилок.
«Е» ставиться у разі, якщо здобувач:	відповідав на окремі питання, які обговорювалися; допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення, не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему; недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову; не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; виконав окремі завдання для самостійної роботи; не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;

	погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
«Fx» ставиться у разі, якщо здобувач:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях; – допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконав завдання модульного контролю.

6. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни здійснюється в таких формах (контрольні роботи; тести; проєкти; реферати; есе; розрахунково-графічні роботи інші види індивідуальних і групових завдань)

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю (подаються для оцінювання роботи студента на семінарських чи практичних заняттях (усних відповідей), виконання письмових, практичних завдань, самостійної роботи – відповідно до тематики кожного змістового модуля).

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни – участь у неформальній/інформальній освіті

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

7. Рекомендована література:

7.1. Основна

1. Балух В.О., Коцур В.П. Культура ранньомодерної Європи. Харків, 2017
2. Балух В.О., Коцур В.П. Ранньомодерна Європа. Чернівці, 2016.
3. Балух В.О., Коцур В.П., Юрій М.Ф. Соціокультурний феномен ранньомодерних Європи та України: точки дотику та специфіка розвитку. Чернівці, 2019.
4. Бундюченко Т.В. Історія культури зарубіжних країн. Миколаїв, 2015.
5. Дейвіс Н. Європа: Історія. / пер. з англ. Київ, 2000.
6. Демиденко Г.Г. Історія вчень про право і державу. Харків, 2004.
7. Історія світової культури: навч. пос. / авт. Л.Т. Левчук та ін. 3-тє вид., переробл., доп. Київ, 2010.

8. Мустафін О.Р. Справжня історія раннього нового часу. Харків, 2014.
9. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства: навч. пос. Вид. 2-ге. Київ, 1999.
10. Сервантес і проблеми розвитку європейської прози / ред. Я. Кравець. Львів, 2000.
11. Сич О.І. Історія Нового часу. Чернівці, 2023.

7.2. Додаткова

1. Алістер Мак-Грат. Інтелектуальні витoki європейської Реформації / пер. з англ. М. Климчука і Т. Цимбала. Київ, 2008. Деджора О. Історія європейської цивілізації. Ч. I. До кін. XVIII ст. Львів, 1999.
2. Жаборюк А. А. Бароко (доба, людина, стиль, художній світ) : посіб. з історії світ. худож. культури; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2015.
3. Заповіт прочанина: автобіографія святого Ігнатія Лойоли, засновника єзуїтів. Львів, 2004.
4. Ігнатій Лойола. Духовні вправи Ігнатія Лойоли / пер. А. Маслюха. Львів, 2004.
5. Ісаєнко К.П. Історія зарубіжної літератури. Середні віки і Відродження. Ніжин, 2006.
6. Кальвін І. Інституції або Навчання християнської релігії. Атланта-Торонто, 1986.
7. Лопе де Вега. Овеча криниця. Собака на сні / пер. з ісп. М. Лукаш. Київ, 1962.
8. Монтень Мішель. Проби: в 3-х т. / пер. з фран. А. Перепадя. Київ, 2005-2007.
9. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Київ, 2000.
10. Українська і зарубіжна культура. Навч. пос. / під заг. ред. Заболоцької К.В. Донецьк, 2001.
11. Флорентійські хроніки. Державець / пер. з італ. А. Перепадя. Київ, 1998.
12. Шекспір В. Твори в шести томах. Київ, 1986.

7.3. Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне електронне забезпечення

Відео: «Реформація. 500 років потому. 1 серія» (50 хв), pravda PRO, URL: https://www.youtube.com/watch?v=7jyH_rxx7g&feature=share&fbclid=IwAR1Y1bMaJnP8JXopCCG-aU6FowBJy2y3uy20P-R80hkKDF2neQvdI-IH64 відео: «Реформація. 500 років потому. 2 серія» (45 хв), pravda PRO. URL: https://www.youtube.com/watch?v=SN1Tlm4_0T8 відео: «Реформація. 500 років потому. 2 серія» (45 хв), pravda PRO. Про Реформацію в Україні. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=N5iAYR6J6-w&t=3318s>.